

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MHM-P1_1P-072

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII MUZYKI POZIOM PODSTAWOWY

MAJ
ROK 2007

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera 30 zadań. Do zadań nr 14, 15 i 16 dołączone są przykłady dźwiękowe nagrane kolejno na płycie. Rozwiązuj te zadania po wysłuchaniu przykładów. Zadania te oznaczone są .
3. Rozwiązania wszystkich zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/piora tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Wypełnij też czystą kartę odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadanie 1. (1 pkt)

Podaj nazwy epok lub stulecia, w których działały wymienione poniżej szkoły lub ugrupowania kompozytorskie.

Szkoła kompozytorska	Epoka lub stulecie
grupa darmstadtka	<i>XX wiek</i>
szkoła mannheimska	<i>klasycyzm</i>
szkoła franko-flamandzka	<i>renesans</i>

Zadanie 2. (3 pkt)

Uzupełnij poniższe zdania.

- A. *Sonata da camera, podobnie jak suite, składa się z kilku części o charakterze tanecznym.*
- B. *Ograniczenie ilości części do czterech w sonacie da chiesa przypisuje się Corelliemu, który rozpoczynał utwory tego typu częścią w tempie wolnym.*

Zadanie 3. (1 pkt)

Na podanej niżej liście podkreśl nazwiska dwóch kompozytorów, którzy pisali symfonie wokalnie-instrumentalne.

K. Szymanowski, W. Lutosławski, G. Mahler, J. Brahms, F. Schubert

Zadanie 4. (2 pkt)

Olivier Messiaen łączył twórczość kompozytorską z pasją ornitologiczną.

- A. Podaj tytuł jednego dzieła Messiaena, które wskazuje na inspiracje śpiewem ptaków.

Ptaki egzotyczne

- B. Wyjaśnij, w jaki sposób fascynacja śpiewem ptaków wpłynęła na koncepcje rytmiczne w twórczości kompozytora.

Messiaen inspirowany swobodą i bogactwem ukształtowań rytmicznych śpiewu ptaków rezygnował z podziału taktowego i stosował nowe środki rytmiczne, np. wartość dodaną.

Zadanie 5. (2 pkt)

- A. Wymień jedną technikę kompozytorską, której stosowanie w renesansowej szkole weneckiej wiąże się z budową Bazyliki św. Marka w Wenecji.

technika polichóralności

- B. Podaj nazwę jednego, wykształconego w renesansie, gatunku muzyki instrumentalnej, który stosowany był w szkole weneckiej.

canzona

Zadanie 6. (3 pkt)

- A. Wyjaśnij zasadę budowy suity barokowej.

Suita barokowa to cykl tańców stylizowanych. Wszystkie części suity są w tej samej tonacji.

- B. Podaj po jednym przykładzie stałej i zmiennej części suity barokowej.

część stała: allemande

część zmienna: menuet

- C. Wyjaśnij, w jaki sposób zmieniła się suita w XIX w.

W XIX wieku, obok suit tanecznych, tworzono też suity zestawiane z fragmentów muzyki scenicznej (np. oper lub baletów).

Zadanie 7. (6 pkt)

Kompozytorzy XIX w. często sięgali w swojej twórczości po teksty współczesnych sobie poetów.

- A. Połącz tytuł utworu z odpowiadającymi mu nazwiskami kompozytora i poety. Nazwiska te wybierz z poniższych list.

Kompozytorzy: *F. Schubert, J. Brahms, L. van Beethoven, S. Moniuszko, R. Schumann*
Poeci: *A. Mickiewicz, F. Schiller, A. Puszkina, J. W. Goethe, I.J. Kraszewski*

- B. Określ gatunki muzyczne utworów, w których występują wymienione teksty. Wszystkie odpowiedzi wpisz w odpowiednie miejsca tabeli:

Tytuł utworu	Kompozytor	Poeta	Gatunek muzyczny
<i>Oda do radości</i>	<i>L. van Beethoven</i>	<i>F. Schiller</i>	<i>symfonia</i>
<i>Król Olszyn</i>	<i>F. Schubert</i>	<i>J.W. Goethe</i>	<i>ballada</i>
<i>Dziad i baba</i>	<i>S. Moniuszko</i>	<i>I.J. Kraszewski</i>	<i>pieśń</i>

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	Maks. liczba pkt	1	3	1	2	2	3	6
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 8. (5 pkt)

Zapoznaj się z poniższymi fragmentami dwóch partytur. Zwracając szczególną uwagę na obsadę wykonawczą, wykonaj polecenia A, B i C.

A. Podaj nazwy epok, w których powstały przedstawione we fragmentach dzieła.

epoka, w której powstał przykład nr 1 *barok*

epoka, w której powstał przykład nr 2 *klasycyzm*

B. Podaj nazwę gatunku muzycznego, który reprezentowany jest zarówno przez przykład nr 1, jak i przykład nr 2.

koncert

C. Zwróć uwagę na obsadę wykonawczą i wyjaśnij, na czym polega różnica w realizacji tego gatunku w przykładzie nr 1 oraz przykładzie nr 2.

Przykład nr 1 to concerto grosso, w którym grupa concertino (dwoje skrzypiec i wiolonczela) współdziała z grupą ripieno, a Przykład nr 2 to koncert na instrument solo (fortepian) z towarzyszeniem orkiestry.

Przykład nr 1

The image shows a musical score for Example 1, marked "Allegro". It consists of three systems of staves. The first system includes Violin concertino I and II, and Violoncello (Vc.). The second system includes Violin ripieno I and II, Viola (Via.), and Violoncello/Contrabasso (Vc. Cb.). The third system is for the Cembalo (Cemb.). The score shows a complex texture with multiple parts playing together.

Przykład nr 2

The image shows a musical score for an orchestra and piano. The score is divided into two systems. The first system is marked 'SOLO' and the second system is marked 'TUTTI'. The instruments listed are Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Bassoon (Fag.), Cor Anglais (Cor.), Percussion (Pft.), Violin I (VI.), Viola (Vla.), and Violoncello/Double Bass (Vc. c B.). The piano part features a complex rhythmic pattern with triplets and sixteenth notes.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	8.
	Maks. liczba pkt	5
	Uzyskana liczba pkt	

Zadanie 9. (1 pkt)

Podaj dwa gatunki muzyki barokowej, dla których podstawowymi współczynnikami formy są arie, recytatywy i chóry.

opera i oratorium

Zadanie 10. (4 pkt)

Poniżej podano opisy trzech technik kompozytorskich oraz listę terminów określających te techniki.

A. Uzupełnij każdy opis. Dobierz do opisu odpowiadającą mu nazwę techniki i wpisz ją we właściwe miejsce.

Techniki: *organalna, fauxbourdon, cantus firmus, imitacyjna, basso continuo*

1. Technika *imitacyjna* polega na powtórzeniu całości lub fragmentu struktury wziętej z jednego głosu w innym głosie.
2. Ruch paralelny głosów oddalonych od siebie o współbrzmienia kwarty lub kwinty nazywa się techniką *organalną*.
3. Struktura melodyczna będąca podstawą kompozycji wielogłosowych, pochodząca z chorału gregoriańskiego lub pieśni świeckiej to *cantus firmus*.

B. Podaj nazwę epoki, w której wykształciły się opisane powyżej techniki.

średniowiecze

Zadanie 11. (1 pkt)

Zestaw nazwiska kompozytorów z nazwami szkół kompozytorskich. W tym celu przyporządkuj cyfrym po jednej literze.

1. Giovanni Pierluigi da Palestrina	A. szkoła franko-flamandzka
2. Orlando di Lasso	B. szkoła neapolitańska
3. Claudio Monteverdi	C. szkoła rzymska
	D. szkoła wenecka

1.	C

2.	A

3.	D

Zadanie 12. (4 pkt)

W epoce baroku funkcjonowały dwa typy uwertury: francuska i włoska.

A. Podaj następstwo części wolnych i szybkich w każdym z nich.

1. uwertura francuska *części: wolna – szybka – wolna*
2. uwertura włoska *części: szybka – wolna – szybka*

B. Wyjaśnij funkcję uwertury francuskiej i włoskiej w muzyce baroku.

wstęp do innych dzieł instrumentalnych lub wokalnoinstrumentalnych

C. Podaj nazwisko kompozytora przełomu XVIII i XIX w., któremu przypisuje się stworzenie typu uwertury koncertowej. *Beethoven*

Zadanie 13. (2 pkt)

W twórczości H. Wieniawskiego i F. Chopina występuje szereg wspólnych dla obu kompozytorów gatunków muzycznych. Wymień nazwy dwóch gatunków uprawianych przez obu kompozytorów.

1. *koncert*
2. *wariacje*

Zadanie 14. (2 pkt) ☹

Mazurek to gatunek muzyczny, który może opierać się na trzech podstawowych tańcach mazurkowych: mazurze, kujawiaku i oberku. Po wysłuchaniu fragmentów dwóch mazurków F. Chopina podaj nazwę wzorca tanecznego, który dominuje w przykładzie pierwszym oraz innego, który dominuje w przykładzie drugim.

przykład pierwszy *kujawiak*

przykład drugi *oberek*

Zadanie 15. (8 pkt) ☹

Wysłuchaj czterech przykładów muzyki z różnych epok i wykonaj polecenia.

- A. Wpisz do poniższej tabeli nazwy epok, z których pochodzą przykłady dźwiękowe.
- B. Wpisz gatunki muzyczne występujące w poszczególnych przykładach.

	Przykład 1.	Przykład 2.	Przykład 3.	Przykład 4.
A. epoka	<i>renesans</i>	<i>romantyzm</i>	<i>klasycyzm</i>	<i>średniowiecze</i>
B. gatunek muzyczny	<i>msza</i>	<i>pieśń</i>	<i>kwartet</i>	<i>organum</i>

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Maks. liczba pkt	1	4	1	4	2	2	8
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 16. (2 pkt)

Na podstawie analizy fragmentu III Symfonii *Pieśni żałosnych* H.M. Góreckiego (nr 20 *Appassionato* – nagranie i nuty, 7 taktów) wykonaj polecenia A i B.

A. Opisz krótko sposób nawiązania w warstwie harmoniczej do muzyki epok wcześniejszych.

Kompozytor stosuje tercjową budowę akordów i proste połączenia współbrzmień (tonika – dominanta).

20

APPASSIONATO 6

CR I.2.3
2.4.5

tn I.2.3
3.4.5

ar

pf

Soprano
mp

A wsza-kom Cie-ę Syn-ku mi-ty w swem ser-cu no-

Vn I 1p.2p
2p.3p

Vn II 1p.2p
2p.3p

VL I II

VC I II

Vb I II

4 **21** **AFFETTUOSO**

fl 1-4. 4/4

cl 1-4. 4/4

cr 1.2. 4/4

tn 1.2. 4/4

ar } 4/4

pf } 4/4

Soprano 4/4

Vn I 1p. 4/4

Vn I 2p. 4/4

Vn II 1p. 4/4

Vn II 2p. 4/4

VL I 4/4

VL II 4/4

VC I 4/4

VC II 4/4

Vb I 4/4

Vb II 4/4

Lyrics: -si-ta A ta-kież To-bie wier-nie słu-

Handwritten annotations: **4**, **21**, **AFFETTUOSO**, *a4*, *at P*, *p*, *pp*, **p subito**, *ben sonore*

B. Podaj nazwę nurtu stylistycznego muzyki XX wieku, dla którego charakterystyczne są nawiązania do muzyki epok wcześniejszych.

neoklasycyzm

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	16.
	Maks. liczba pkt	2
	Uzyskana liczba pkt	

Zadanie 17. (3 pkt)

Zapoznaj się z fragmentem partytury i wykonaj polecenia A, B i C.

A. Wypisz z partytury jedno oznaczenie agogiczne określające zwolnienie (wstrzymanie ruchu).

ritenuto

B. Wypisz z partytury jedno oznaczenie agogiczne określające przyspieszenie (wzmożenie ruchu).

animando

C. Wskaż stulecie, w którym oznaczenia tego typu stały się w partyturach powszechne.

XIX wiek

The image displays a musical score for a symphony orchestra, divided into three systems. The first system includes parts for Clarinet 1 in A, Horn 1 in F, Violin 1, Violin 2, Viola, Violoncello, and Kontrabas. The second system includes parts for Clarinet 1 in A, Horn 1 in F, Violin 1, Violin 2, Viola, Violoncello, and Kontrabas. The third system includes parts for Oboe 1, Clarinet 1 in A, Horn 1 in F, Violin 1, Violin 2, Viola, Violoncello, and Kontrabas. The score features several tempo markings: *animando*, *riten.*, *sostenuto*, *animato*, and *Con moto* (with a tempo marking of quarter note = 60). Dynamic markings such as *pp*, *ppp*, *mf*, and *p* are also present. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature.

Zadanie 18. (3 pkt)

Poniżej znajdują się trzy teksty opisujące fragmenty życia lub twórczość wielkich kompozytorów. Podaj o jakich twórców chodzi:

A. Początki jego kariery były trudne. Pierwszej jego opery – "Boginki" – w ogóle nie wystawiono, a kolejną – "Zakaz miłości" – wykonano za czasów jego dyrekcji w Magdeburgu tylko raz. Z Rygi, gdzie był przez dwa lata dyrygentem, zmuszony był uciekać przed wierzycielami aż do Paryża. Okazało się to jednak bardzo owocne dla jego dalszego rozwoju. W Paryżu poznał wybitnych muzyków, takich jak Meyerbeer, Berlioz czy Liszt, których kompozycje wywarły wpływ na jego późniejsze dzieła. Z Lisztem łączyła go także długoletnia, serdeczna przyjaźń.

Kompozytor *Ryszard Wagner*

B. W 1837 r. wyjechał z Mińska na dalsze studia muzyczne do Berlina. Wtedy powstały jego pierwsze dzieła, m.in. muzyka do komedii A. Fredry "Nocleg w Apeninach" oraz pierwsze pieśni do słów Mickiewicza. Te dwa gatunki, opera i pieśni, zapewniły mu później w historii muzyki polskiej trwałe miejsce, jako przedstawicielowi stylu narodowego.

Kompozytor *Stanisław Moniuszko*

C. W okresie lipskim piastował honorowe stanowisko nadwornego kompozytora króla polskiego i księcia saskiego Augusta III, które otrzymał po trzech latach starań popartych dedykowaniem królowi swojej wielkiej Mszy h-moll.

Kompozytor *Jan Sebastian Bach*

Zadanie 19. (3 pkt)

Na poniższej ilustracji przedstawiona jest bardzo charakterystyczna postać występująca w jednym z najsłynniejszych dzieł Mozarta.

Papageno

A. Podaj tytuł singspielu W.A. Mozarta, w którym występuje przedstawiona na ilustracji postać.

Czarodziejski flet

B. Wymień dwie cechy singspielu, które występują również w utworze Mozarta.

1. *Tekst jest w języku narodowym (niemieckim).*

2. *W utworze występują partie (fragmenty) mówione.*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	17.	18.	19.
	Maks. liczba pkt	3	3	3
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 20. (6 pkt)

Jedną z pierwszych technik wielogłosowych średniowiecza było organum.

A. Wyjaśnij związek organum z chorałem gregoriańskim.

Organum polegało na dodaniu drugiego głosu (ewentualnie więcej głosów) do melodii wziętej z chorału.

B. Podaj nazwy głosów występujących w organum paralelnym.

vox principalis i vox organalis

C. Opisz różnice pomiędzy organum paralelnym a organum melizmatycznym występującym w paryskiej szkole Notre Dame. Uwzględnij problematykę dotyczącą rytmiki, liczby głosów oraz ich wzajemnych relacji.

W organum paralelnym dwa głosy prowadzone były w tym samym rytmie w równoległych kwartach lub kwintach. Melizmatyczne organum szkoły Notre Dame było 2, 3, a nawet 4-głosowe, vox principalis utrzymany był w bardzo długich wartościach rytmicznych, głosy organalne wykonywały rozbudowane rytmizowane melizmaty.

Zadanie 21. (4 pkt)

Poniżej umieszczono cechy trzech nurtów stylistycznych muzyki pierwszej połowy XX wieku. Uzupełnij tabelę, wykonując polecenia A i B.

A. Wpisz numer cechy charakterystycznej dla wskazanego nurtu stylistycznego.

B. Podaj nazwisko kompozytora XX wieku, dla którego wskazany nurt jest charakterystyczny.

Lista cech nurtów stylistycznych XX w.:

1. *Bardzo duży wolumen brzmienia połączony z kontrastami dynamicznymi i wyrazowymi*
2. *Ekspozowanie kolorystyki brzmieniowej*
3. *Wykorzystanie szeroko rozumianych inspiracji muzyką ludową*

Nurt stylistyczny	Cecha numer:	Przedstawiciel
impresjonizm	2	<i>Ravel</i>
ekspresjonizm	1	<i>Schönberg</i>
folklorizm	3	<i>Bartok</i>

Zadanie 22. (2 pkt)

Prasa warszawska tak opisywała w 1906 r. powstanie nowego ugrupowania artystycznego:

*Ficio, od lat protegowany księcia – uczył go kompozycji w jego majątku w Rajczy – rzucił myśl, żeby stworzyć w Polsce odpowiednik rosyjskiej Wielkiej Piątki. Księciu ten pomysł przypadł do gustu, sypnął pieniędzmi i tak powstała [...].
Celem stowarzyszenia jest popieranie nowej muzyki polskiej za pomocą koncertów i wydawnictw własnych utworów stowarzyszonych.*

A. Podaj nazwę ugrupowania, o którym mowa w powyższych cytatach.

Młoda Polska

B. Wymień nazwisko jednego przedstawiciela tego ugrupowania.

Szymanowski

Zadanie 23. (3 pkt)

Wśród polskich kompozytorów muzyki dawnej często powtarza się imię *Mikołaj*. Podaj nazwiska trzech kompozytorów polskich epoki średniowiecza lub renesansu, którzy nosili to imię oraz zaznacz przy każdym nazwisku odpowiednią epokę.

Nazwisko	Epoka
<i>Mikołaj z Radomia</i>	<i>średniowiecze</i>
<i>Mikołaj Gomółka</i>	<i>renesans</i>
<i>Mikołaj Zieleński</i>	<i>renesans</i>

Zadanie 24. (2 pkt)

Uzupełnij zdania, wpisując odpowiednie nazwy notacji.

A. Wartości nut i pauz takie jak: *maxima, longa, brevis, semibrevis, minima i semiminima* charakterystyczne są dla notacji *menzuralnej*.

B. System notacji posługujący się liniami określającymi struny instrumentu, na których umieszczano znaki chwytowe (cyfry i/lub litery) nazywa się *tabulaturoą*.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	20.	21.	22.	23.	24.
	Maks. liczba pkt	6	4	2	3	2
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 25. (2 pkt)

Poniżej przedstawione są fragmenty dwóch madrygałów.

A. Podaj nazwę jednej techniki kompozytorskiej, występującej w przykładzie nr 1.

technika imitacyjna

Przykład nr 1

Example 1 musical score, first system. It consists of three staves: *canto* (soprano), *quinto* (alto), and *b. c.* (bass continuo). The lyrics are "qui ri se o". The *canto* and *quinto* parts show a clear imitative relationship, with the *quinto* part entering a few measures after the *canto* part.

Example 1 musical score, second system. It consists of three staves. The lyrics are "o Tir si". The *canto* and *quinto* parts continue their imitative relationship, with the *quinto* part entering after the *canto* part.

Example 1 musical score, third system. It consists of three staves: *alto*, *tenore*, and *b. c.*. The lyrics are "qui per or nar mi il...". The *alto* and *tenore* parts show a clear imitative relationship, with the *tenore* part entering a few measures after the *alto* part.

B. Podaj nazwę jednej techniki kompozytorskiej, występującej w przykładzie nr 2.
technika polichóralna

Przykład nr 2

The image shows a musical score for two choirs, Choro 1 and Choro 2. Each choir has four staves (Soprano, Alto, Tenor, Bass). The music is in G major and 4/4 time. The lyrics are: "Hor quan-to ho: det - to fra gli tron-chi scri - vi, tron-chi scri- vi Hor quan-to ho: det - to fra gli tron-chi scri - vi". The score illustrates the technique of polyphony (polichóralna) through staggered entries and overlapping parts.

Zadanie 26. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, w której podane są nazwiska kompozytorów z trzech różnych szkół narodowych drugiej połowy XIX wieku.

- A. Wpisz szkoły narodowe, do których należeli wymienieni w tabeli kompozytorzy.
B. Wpisz po jednym tytule dzieł symfonicznych, wybierając z poniższej listy:

Weltawa, Noc na Łysej Górze, Peer Gynt, Finlandia.

Kompozytor	A. Szkoła narodowa	B. Tytuł utworu
Modest Musorgski	<i>szkoła rosyjska</i>	<i>Noc na Łysej Górze</i>
Bedrich Smetana	<i>szkoła czeska</i>	<i>Weltawa</i>
Edward Grieg	<i>szkoła norweska</i>	<i>Peer Gynt</i>

C. Określ wspólną cechę wszystkich wymienionych utworów.

Wszystkie utwory oparte są na podaniach i legendach.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	25.	26.
	Maks. liczba pkt	2	4
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 27. (2 pkt)

Kultura starożytnego Egiptu wywarła wielki wpływ na inne cywilizacje basenu Morza Śródziemnego. Wśród instrumentów przedstawionych na poniższym egipskim fresku znajdują się dwa, które przypominają późniejszą grecką *kitharę* i *aulos*.

Wskaż pierwowzory tych instrumentów, wpisując greckie nazwy: *kithara* i *aulos* we właściwych miejscach pod ilustracją.

.....

.....

aulos

kithara

Zadanie 28. (3 pkt)

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe. W tym celu obok każdego zdania wpisz słowo *prawda* lub *fałsz*.

A.	Koncerty organowe Haendla pełniły w założeniu rolę muzyki antraktowej, wykonywanej przez kompozytora pomiędzy częściami jego oratoriów.	<i>prawda</i>
B.	Haendel, mimo iż uznany został za narodowego kompozytora angielskiego, nigdy nie otrzymał obywatelstwa tego kraju.	<i>fałsz</i>
C.	Wczesne oratoria Haendla wykazują znaczne wpływy opery włoskiej.	<i>prawda</i>

Zadanie 29. (3 pkt)

Wymień dwóch kompozytorów rosyjskich, którzy pisali w XX wieku balety oraz podaj po jednym tytule skomponowanych przez nich utworów tego gatunku.

Kompozytor	Tytuł baletu
<i>Igor Strawiński</i>	<i>Święto wiosny</i>
<i>Siergiej Prokofiew</i>	<i>Kopciuszek</i>

Zadanie 30. (13 pkt)

Ludwig van Beethoven nazywany jest prekursorem romantyzmu muzycznego. W krótkim wypracowaniu (ok. 15 zdań) uzasadnij powyższą tezę, przytaczając cztery argumenty. Każdy argument poprzyj odpowiednim przykładem z twórczości kompozytora. Wskaż cztery dzieła kompozytorów XIX wieku, w których dostrzegasz wpływy wskazanych, nowatorskich cech muzyki Beethovena.

Chociaż Ludwig van Beethoven zaliczany jest do grupy klasyków wiedeńskich, podkreśla się szczególną rolę, jaką odegrał w kształtowaniu stylu następczej epoki. Tezę, że był on prekursorem romantyzmu muzycznego, można uzasadnić, przytaczając różne argumenty. Najczęściej są to fakty, które świadczą o odchodzeniu od norm klasycznych i poszukiwaniu nowych środków wyrazu.

- 1. Wprowadzenie innowacji w budowie formy. Dotyczy to zarówno układu części w utworach cyklicznych (np. pięć części VI Symfonii, dwie części w Sonacie fortepianowej e-moll op. 90, zastąpienie w symfonii menueta scherzem), jak i różnych modyfikacji budowy wewnętrznej (np. wprowadzenie trzeciego tematu w allegro sonatowym, stosowanie rozbudowanej cody, modyfikacje formy koncertu fortepianowego, np. IV Koncert G-dur). Te idee znajdują kontynuację w twórczości wielu romantyków, m.in. Liszta (specyficzna forma Sonaty h-moll, koncerty fortepianowe: Es-dur i A-dur).*
- 2. Wprowadzenie nowych gatunków muzycznych. Beethovena uważa się za twórcę uwertury koncertowej (np. „Koriolan”), uprawianej potem w romantyzmie m.in. przez Brahmsa („Uwertura akademicka”). Jako zapowiedź stylu romantycznego można też uznać cykl pieśni Beethovena „Do dalekiej ukochanej” oraz jego fortepianowe bagatele. Cykle pieśni i miniatury fortepianowe staną się jakby wizytówką epoki romantyzm i są obecne w twórczości wielu kompozytorów, np. Schuberta czy Schumanna.*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	27.	28.	29.	30.
	Maks. liczba pkt	2	3	3	13
	Uzyskana liczba pkt				

3. Zapowiedź nurtu symfoniki programowej w „Symfonii pastoralnej” Beethovena. Znalazło to rozwinięcie w romantycznej symfonii programowej (np. „Symfonia fantastyczna” Berlioza, symfonie programowe Liszta).
4. Poszerzenie aparatu wykonawczego. Poza wprowadzeniem nowych instrumentów do składu orkiestry (np. puzonu) należy tu wymienić zastosowanie głosów wokalnych w symfonii, czego przykładem jest monumentalna IX Symfonia d-moll z udziałem solistów i chóru w finale, opartym na tekście „Ody do radości” Schillera. Typ symfonii wokально-instrumentalnej uprawiał w romantyzmie Liszt (np. „Symfonia Dantejska” i później Mahler (np. II Symfonia)).

Nowatorstwo Beethovena i jego wpływ na twórczość muzyczną romantyzmu można zilustrować również jego poszukiwaniami w zakresie harmoniki, dynamiki czy faktury (np. znaczne poszerzenie środków pianistycznych). Dlatego można by nawet sformułować wniosek, że był on nie tylko prekursorem, ale w znacznej części swej twórczej drogi wręcz przedstawicielem stylu romantycznego w muzyce (warto przypomnieć, że zmarł w 1827 roku).

BRUDNOPIS